

Complexnummer: 523484

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Ede-West

Aantal complexonderdelen

5

Monumentnummers van complexonderdelen

523485, 523486, 523487, 523488,
523489

Woonplaats

Ede

Gemeente

Ede

Provincie

Gelderland

Hoofdadres van hoofdobject

Nieuwe Kazernelaan 2, 6711 JC Ede

Complexomschrijving

Inleiding KAZERNECOMPLEX 'Ede-West' bestaande uit twee INFANTERIEKAZERNES 'Maurits' en 'Johan Willem Friso', twee ARTILLERIEKAZERNES 'Arthur Kool' en 'Van Essen' en de P.L. BERGANSIUSKAZERNE. Buiten rijksbescherming vallen twee voertuigenloodsen als bijgebouwen van de infanterie; een magazijn, een hoefsmederij, een paardenstal, een bureelgebouw en een korporaalskantine als bijgebouw van de artillerie en een levensmiddelenloods en een ketelhuis ter illustratie van de latere ontwikkelingen van het kazerneterrein. Van de bijgebouwen van de infanterie zijn reeds verdwenen een magazijn voor wapens en gedeponeerde goederen 'het Arsenaal', een sportgebouw, een badhuis en een kantinegebouw. Van de bijgebouwen van de artilleriekazernes zijn verdwenen één van de twee kantinegebouwen, de oude keukens, de gymnastiekgebouwen, het havermagazijn, het hooi- en stromagazijn, een aantal paardenstallen en een turfloods.

Onder rijksbescherming vallen: 1. Infanteriekazerne 'Maurits' (1906) 2. Infanteriekazerne 'Johan Willem Friso' (1906) 3. Artilleriekazerne 'Arthur Kool' (1908) 4. Artilleriekazerne 'Van Essen' (1908) 5. P.L. Bergansiuskazerne (1936). De symmetrische aanleg en inrichting van het kazerneterrein dateert uit het begin van de twintigste eeuw. De INFANTERIEKAZERNES 'Maurits' en 'Johan Willem Friso' zijn gebouwd in de periode 1904-1906, waarschijnlijk naar ontwerp van de 'Kapitein Eerstaanwezend-Ingenieur' te Arnhem, VAN HOLK in neo-rennaissance stijl. De kazernes deden dienst als huisvesting van manschappen en van enkele officieren met onder meer een ziekenboeg, cellen en rijwielbergingen. De grote aanbouwen aan de achterzijde waren tevens geschikt gemaakt voor de huisvesting van manschappen. De grote hal in de middelste aanbouw was een overdekte binnenplaats in gebruik als

exercitielokaal of noodlogies.

In de periode 1906-1908 zijn de ARTILLERIEKAZERNES 'Arthur Kool' en 'Van Essen' gerealiseerd in chaletstijl, waarschijnlijk naar ontwerp van de Kapitein Eerstaanwezend-Ingenieur te Arnhem, VAN HOLK. De P.L. BERGANSIUSKAZERNE is gebouwd in 1936 in een zakelijk/ kubistische expressionistische stijl waarschijnlijk naar ontwerp van de Majoor Eerstaanwezend Ingenieur E. VAN DER STAAIJ, bestemd voor de huisvesting van zestig leerlingen van de 'School voor reserve-officieren der Bereden Artillerie'. De School der Bereden Artillerie is opgericht in 1910 en was tot 1936 gevestigd in de artilleriekazernes 'Arthur Kool' en 'Van Essen'. Na 1945 zijn bestaande structuren en gebouwen veranderd en/of verdwenen.

Het KAZERNECOMPLEX 'Ede-West' is gelegen ten noorden van de spoorlijn Utrecht-Arnhem, nabij station Ede-Wageningen. De globale begrenzing van het terrein bestaat uit de spoorlijn in het zuiden, in het oosten de Nieuwe Kazernelaan en het bos De Sijsselt, in het noorden de Eikenlaan en in het westen de Klinkenbergerweg.

Omschrijving

De INFANTERIEKAZERNES 'Maurits' en 'Johan Willem Friso' zijn in 1904 aanbesteed en in 1906 in gebruik genomen als Bataljonskazerne No. 1 en No.2. De omvang van deze gebouwen was voor Ede van een nog ongekende schaal. Het zijn twee, vrijwel identieke panden, elk 130 meter lang en twee tot drie bouwlagen hoog met midden- en zijpaviljoens en grote vleugels aan de achterzijde. De gevels worden afgesloten door afgeplatte schilddaken gedekt met rode kruispannen en zadeldaken gedekt met rode Hollandse pannen. De gevels worden gekenmerkt door horizontale, zandstenen banden en regelmatig verdeelde meerruits schuiframen met siermetselwerk in de terug gelegen boogtrommels aan de bovenzijde en rode lekdorpeltegels aan de onderzijde. De rondboogvormige entreepartijen worden sterk benadrukt door het gebruik van zandsteen. Beide panden staan onder een zeer stompe hoek aan weerszijden van de voormalige midden- en symmetrieas van het kazerneterrein. De symmetrische inrichting van het terrein van de infanteriekazernes is grotendeels verloren gegaan.

De ARTILLERIEKAZERNES 'Arthur Kool' en 'Van Essen' zijn in 1906 aanbesteed en in 1908 in gebruik genomen, gelegen ten oosten van de Stationsweg, in het zuiden aansluitend op de infanteriekazernes (1, 2). Ook deze kazernes met H-vormige plattegrond zijn vrijwel elkaars spiegelbeeld. De kazernes bestaan uit een lage middenpartij van één bouwlaag tussen twee zijvleugels van twee bouwlagen. De gevels worden afgesloten door overstekende zadeldaken gedekt met gesmoorde kruispannen. De bakgoot wordt ondersteund door geprofileerde korbeelstellen met eenvoudige geprofileerde windveren, sierspant en een makelaar in de topgevels. De gevels worden gekenmerkt door horizontale hardstenen banden en regelmatig verdeelde vensters bestaande uit meerruits onder- en bovenramen aan de bovenzijde afgesloten door een hardstenen latei aan de onderzijde door een hardstenen lekdorpel per twee of drie gekoppeld onder één segmentboog. De hoofdentreepartijen worden benadrukt door het gebruik van hardsteen en de beëindiging van de as in een topgevel met achterliggend aangekapt zadeldak. De kazernes staan met de voorgevels gekeerd richting Kazernelaan. De symmetrische aanleg van het terrein van de artillerie is beter bewaard gebleven dan dat van de infanterie. Als symmetrie-as dient de nog bestaande weg noord-zuid tussen de twee kazernes. Deze weg was tevens de voornaamste toegangsweg die aansloot op de Berkenlaan. De Berkenlaan en de Kazernelaan leidden weer naar de Stationsweg. Aan de noordzijde wordt het terrein begrensd door de Eikenlaan. Vanwege een verdergaande decentralisatie is bij de artillerie sprake van een groot aantal bijgebouwen met elk een eigen functie gesitueerd aan de noordzijde van de artilleriekazernes. Een aantal is aanwezig. Het ijzeren hek, dat de toegang markeerde tot de artilleriekazernes is verdwenen. De kantinegebouwen

namen evenals in het geval van de infanterie een centrale positie in.

De P.L. BERGANSIUSKAZERNE met U-vormige plattegrond is gebouwd in 1936 als functionele toevoeging aan het eerdere gebouwenbestand bestaande uit twee bouwlagen afgesloten door een flauw hellend omlopend zadeldak gedekt met roodbruine Romaanse pannen. De gevels opgetrokken in bruine baksteen in halfsteens verband worden gekenmerkt door regelmatig verdeelde meerruits stolpramen met een vier-ruits valraam als bovenlicht. De trappartijen komen in het exterieur tot uiting in risalerende assen met risalerende vensterpartij afgesloten door een aangekapt schilddak. In de flauw hellende dakschilden bevinden zich meerdere oorspronkelijke dakkapellen. De hoofdingang wordt benadrukt door een luifel.

Waardering

KAZERNECOMPLEX 'Ede-West' bestaande uit twee INFANTERIEKAZERNES 'Maurits' en 'Johan Willem Friso' uit 1906 in neo-rennaissance stijl naar ontwerp van VAN HOLK, twee ARTILLERIEKAZERNES 'Arthur Kool' en 'Van Essen' uit 1908 in chaletstijl naar ontwerp van VAN HOLK en de P.L. BERGANSIUSKAZERNE uit 1936 in zakelijk/ kubistische expressionisme naar ontwerp van E. VAN DER STAAY.

- Van architectuurhistorische waarde als goed voorbeeld van een kazernecomplex bestaande uit een infanterie- en een artillerieskazerne in neo-rennaissance stijl en chaletstijl met latere ontwikkelingen in expressionistische bouwstijl gaaf in structuur en detaillering.
- Van stedenbouwkundige waarde vanwege de strategische ligging van het kazernecomplex op een terrein buiten de randstad op de Veluwe in de nabijheid van het spoor. Vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie tussen de onderdelen van het kazernecomplex 'Ede-West'.
- Van cultuurhistorische waarde als voorbeeld van een kazernecomplex bestaande uit infanterie en artillerie met daaraan toegevoegd een militair opleidingsinstituut, ontstaan als gevolg van de uitbreiding van de oefenterreinen en kazernes buiten de randstad door het Ministerie van Oorlog naar aanleiding van de instelling van de algemene dienstplicht in 1901.

Monumentnummer*: 523485

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 11 december 2006
Kadaster deel/nr: 51195/151

*Monumentnaam***

P.L. Bergansiuskazerne

Complexnummer

523484

Complexnaam

Ede-West

*Woonplaats**

Ede

*Gemeente**

Ede

*Provincie**

Gelderland

*Straat**

Nieuwe Kazernelaan

*Nr**

2

*Toev.**

*Postcode**

6711 JC

*Woonplaats**

Ede

Situering

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Ede

*Sectie**

C

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

2647

*Rijksmonumentomschrijving***

P.L. BERGANSIUSKAZERNE met U-vormige plattegrond bestaande uit twee bouwlagen afgesloten door een overstekend, omlopend, flauw hellend schilddak gedekt met roodbruine Romaanse pannen. In het dakvlak bevinden zich enkele, lage dakkapellen met plat dak. De gevels met gepleisterde plint zijn opgetrokken in bruine baksteen in halfsteens verband. In de gevels bevinden zich voornamelijk zes-ruits stolpramen met een vier-ruits valraam als bovenlicht. Ter hoogte van de onderdorpels van de vensters op de begane grond bevindt zich een doorlopende gecementeerde lekdorpel. De vensters op de verdieping worden aan de onderzijde afgesloten door een gecementeerde lekdorpel.

De symmetrische VOORGEVEL bestaat uit negen traveeën met de middentravee als symmetrie-as. De ingangspartij bevindt zich op de begane grond van de middentravee bestaande uit dubbele glasdeuren tussen smalle muurdammen aan de bovenzijde afgesloten door een rechthoekige luifel. Boven de luifel bevindt zich een drie-ruits bovenlicht. Op de verdieping bevindt zich een venster bestaande uit een twaalf-ruits stolpraam met acht-ruits bovenlicht. In het dakvlak bevindt zich een dakkapel met drie-ruits liggend raam. Op de scheiding van de bouwlagen bevindt zich de tekst `P.L. BERGANSIUS KAZERNE'. De middentravee wordt aan weerszijden geflankeerd door een travee met in beide bouwlagen twee vensters met in het dakvlak een dakkapel bestaande uit twee gekoppelde liggende, twee-ruits ramen. De middenpartij wordt aan weerszijden geflankeerd door een travee van drie vensterassen, een risalerende travee en een travee bestaande uit twee vensterassen. In de risalerende travee,

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

afgesloten door een aangekapt schilddak, bevindt zich een hoge, licht risalerende vensterpartij over de gehele hoogte van de gevel. De LINKERZIJGEVEL is te verdelen in drie ongelijke traveeën. In de linkertravee bevinden zich drie naast elkaar geplaatste vensters bestaande uit vier-ruits onderramen met vier-ruits bovenlichten. Uiterst rechts in de travee bevindt zich een vier-ruits raam. De indeling op de begane grond in de middentravee herhaalt zich op de verdieping bestaande uit vier vensters. In de rechtertravee bevinden zich in elke bouwlaag vijf vensters. De ACHTERGEVEL bevindt zich ter plaatse van de binnenhof bestaande uit een middendeel met aan weerszijden de kopse gevels van de U-plattegrond. Centraal in de symmetrische middentravee bevindt zich de entree bestaande uit een dubbele glasdeur onder een luifel met daarboven een drie-ruits bovenlicht. Op de verdieping bevindt zich onder het overstek een twaalf-ruits stolpraam. In het verlengde van de as bevindt zich in het dakvlak een dakkapel met een liggend, drie-ruits raam. Aan weerszijden van de middenas bevinden zich negen vensters. De kopse gevels links en rechts zijn identiek met op de begane grond en de verdieping zeven naast elkaar geplaatste vier-ruits valramen. In de geveltop bevindt zich een enkele deur met glasindeling aan weerszijden geflankeerd door twee-ruits zijlichten met in de top een hijsbalk. De RECHTERZIJGEVEL is identiek aan de linkerzijgevel.

In het INTERIEUR is de indeling grotendeels in oorspronkelijke staat bewaard gebleven met onder meer een oorspronkelijke ingangspartij bestaande tochtportaal hal en gangenstelsel.

Waardering

De P.L. BERGANSIUSKAZERNE gebouwd in 1936 in een expressionistische bouwstijl, waarschijnlijk naar ontwerp van Majoor Eerstaanwezend Ingenieur E. VAN DER STAAY.

- Van architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een kazerne in een expressionistische bouwstijl gaaf in vorm en detaillering.
- Van stedenbouwkundige waarde als functioneel-ruimtelijk onderdeel van de artilleriekazernes, strategische gelegen buiten de randstad op de Veluwe in de nabijheid van het spoor.
- Van cultuurhistorische waarde vanwege de functionele samenhang met de rest van het kazerneterrein, dat als geheel een rol heeft gespeeld in de geschiedenis van Ede en vanwege de geschiedenis van de Nederlandse krijgsmacht. Bovendien van waarde als voorbeeld van een militair opleidingsinstituut uit deze bouwperiode (1936). De U-vormige plattegrond is relatief zeldzaam.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Militair verblijfsgebouw

Functie

Kazerne

Monumentnummer*: 523486

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 11 december 2006
Kadaster deel/nr: 51195/151

*Monumentnaam***

Van Essen

Complexnummer

523484

Complexnaam

Ede-West

*Woonplaats**

Ede

*Gemeente**

Ede

*Provincie**

Gelderland

*Straat**

Nieuwe Kazernelaan

*Nr**

2

*Toev.**

*Postcode**

6711 JC

*Woonplaats**

Ede

Situering

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Ede

*Sectie**

C

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

2647

*Rijksmonumentomschrijving***

ARTILLERIEKAZERNE 'Van Essen' (4) met H-vormige plattegrond bestaande uit twee bouwlagen met uitzondering van het éénlaags middendeel. De gevels opgetrokken in roodbruine baksteen in kruisverband worden afgesloten door een overstekend zadeldak met aangekapte zadeldaken gedekt met gesmoorde kruispannen. De bakgoot wordt ondersteund door geprofileerde korbeelstellen met in de topgevel een eenvoudig, geprofileerd sierspant met makelaar. In de gevels bevinden zich grotendeels negen-ruits ramen met zes-ruits valramen als bovenlicht. De vensters zijn per twee of drie gekoppeld onder één segmentboog met bakstenen boogtrommel en natuurstenen latei. Ter hoogte van de lekdorpels van de vensters op de begane grond en de verdieping bevinden zich hardstenen speklagen in de gevel. Natuursteen is vervolgens nog gebruikt voor het benadrukken van de wisseldorpels en de omlijsting van de hoofdentree. In de natuurstenen sluitsteen boven de entree bevindt zich in reliëf het jaartal '1908' met daarboven op een natuurstenen plaquette de naam 'VAN ESSENKAZERNE' .

De VOORGEVEL bestaat uit de voorgevel van het verbindingslid tussen de twee zijvleugels met links en rechts de kopse gevel van de vleugels. Centraal in de gevel van het verbindingslid bevindt zich de ingangspartij in de licht risalerende middenas met topgevel en aangekapt achterliggend zadeldak. De middenas wordt aan weerszijden geflankeerd door een natuurstenen hoekliseen. Op de begane grond bevindt zich de entree bestaande uit een dubbele, rechthoekige paneeldeur door een natuurstenen kalf gescheiden van het halfronde meerruits bovenlicht met natuurstenen omlijsting. In de sluitsteen bevindt zich in reliëf het jaartal '1908' met daarboven een plaquette

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

met het opschrift 'VAN ESSENKAZERNE'. De plaquette wordt aan de bovenzijde afgesloten door een waterlijst die doorloopt over de breedte van de middenas. In de geveltop bevindt zich een vensterpartij bestaande uit twee negen-ruits ramen met zes-ruits bovenlicht aan de bovenzijde afgesloten door een natuurstenen latei geplaatst in een natuurstenen rondboog. In de boogtrommel van de rondboog wordt elk venster afgesloten door een afzonderlijke, halfronde rollaag. Aan weerszijden van de middenas bevinden zich drie maal twee naast elkaar geplaatste vensters aan de bovenzijde afgesloten door een natuurstenen latei onder één segmentboog met in het dakvlak een dakkapel. Het verbindingslid is gekoppeld aan de zijvleugels door middel van een lage, ondiepe verbindingsgang afgesloten door een flauw hellend zadeldak. In de gevel van deze gang bevinden zich drie paren vensters. De kopse gevels van de zijvleugels zijn grotendeels blinde gevels met natuurstenen banden met inde geveltop twee vensters.

De LINKERZIJGEVEL bestaat uit de langsgevel van de zijvleugel te verdelen in een verhoogde middentravee, een lage linkertravee en een hoge rechtertravee. De middentravee bestaat uit twee bouwlagen en een mezzanino afgesloten door een zadeldak met aangekapt zadeldak ter afsluiting van de twee identieke, centrale assen. In de centrale as bevinden zich in iedere bouwlaag twee vensters onder één segmentboog. Op de begane grond en de verdieping van de as uiterst links bevinden zich vier kleine vier-ruits vensteropeningen. Onder het dakvlak bevinden zich twee vier-ruits ramen. Uiterst rechts bevinden zich op de begane grond en de verdieping twee vensters onder één latei met onder het dakvlak twee vier-ruits ramen. In de linkertravee bevinden zich op de begane grond en de verdieping vier maal drie vensters onder één latei. In de rechtertravee bevinden zich op de begane grond en de verdieping vier maal twee vensters onder één latei, drie maal drie vensters met zes-ruits onderramen en drie maal drie vensters met negen-ruits onderramen. Onder de daklijst bevinden zich in iedere as een liggend zes of vier-ruits raam.

De ACHTERGEVEL bestaat uit de achtergevel van een uitbouw van het verbindingslid met plat dak en de verbindingsgang met links en rechts de kopse gevels van de zijvleugels. Centraal in de gevel van het verbindingslid bevindt zich een rechthoekige, dubbele paneeldeur met twee gekoppelde vier-ruits bovenlichten. Links van de entree bevinden zich drie gekoppelde vensters, rechts een driedelig en een gekoppeld venster. Links en rechts van het verbindingslid bevindt zich de gevel van de gang met een aanbouw afgesloten door een plat dak. Uiterst links en rechts bevinden zich in deze gevels enkele vensters. De grotendeels blinde kopse gevels van de zijvleugels zijn elkaars spiegelbeeld met horizontale, natuurstenen banden.

De RECHTERZIJGEVEL is identiek aan de linkerzijgevel.

Het INTERIEUR is grotendeels niet meer in oorspronkelijke staat met uitzondering van de trappartijen.

Waardering

ARTILLERIEKAZERNE 'Van Essen' gebouwd in 1906-1908 in chaletstijl als onderdeel van de kazerneterrein Ede-West.

- Van architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een kazernegebouw uit 1908 voor de artillerie in chaletstijl met gaaf exterieur.
- Van stedenbouwkundige waarde vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie van de artilleriekazerne met de Arthur Koolkazerne in het bijzonder en de andere onderdelen van het complex, strategisch gelegen buiten de randstad op de Veluwe in de nabijheid van het spoor.
- Van cultuurhistorische waarde vanwege de functionele samenhang met de andere onderdelen, als relatief

zeldzaam type met H-vormige plattegrond van belang voor de geschiedenis van de Nederlandse Krijgsmacht.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Militair verblijfsgebouw

Functie

Kazerne

Monumentnummer*: 523487

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 11 december 2006
Kadaster deel/nr: 51195/151

*Monumentnaam***

Arthur Kool

Complexnummer

523484

Complexnaam

Ede-West

*Woonplaats**

Ede

*Gemeente**

Ede

*Provincie**

Gelderland

*Straat**

Nieuwe Kazernelaan

*Nr**

2

*Toev.**

*Postcode**

6711 JC

*Woonplaats**

Ede

Situering

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Ede

*Sectie**

C

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

2647

*Rijksmonumentomschrijving***

ARTILLERIEKAZERNE 'Arthur Kool' (3) met H-vormige plattegrond bestaande uit twee bouwlagen met uitzondering van het éénlaags middendeel. De gevels opgetrokken in roodbruine baksteen in kruisverband worden afgesloten door een overstekend zadeldak met aangekapte zadeldaken gedekt met gesmoorde kruispannen. De bakgoot wordt ondersteund door geprofileerde korbeelstellen met in de topgevel een eenvoudig, geprofileerd sierspant met makelaar. In de gevels bevinden zich grotendeels negen-ruits ramen met zes-ruits valramen als bovenlicht. De vensters zijn per twee of drie gekoppeld onder één segmentboog met bakstenen boogtrommel en natuurstenen latei. Ter hoogte van de lekdorpels van de vensters op de begane grond en de verdieping bevinden zich hardstenen speklagen in de gevel. Natuursteen is vervolgens nog gebruikt voor het benadrukken van de wisseldorpels en de omlijsting van de hoofdentree. In de natuurstenen sluitsteen boven de entree bevindt zich in reliëf het jaartal '1908' met daarboven op een natuurstenen plaquette de naam 'ARTHUR KOOLKAZERNE'. De VOORGEVEL bestaat uit de voorgevel van het verbindingslid tussen de twee zijvleugels met links en rechts de kopse gevel van de vleugels. Centraal in de gevel van het verbindingslid bevindt zich de ingangspartij in de licht risalerende middenas met topgevel en aangekapt achterliggend zadeldak. De middenas wordt aan weerszijden geflankeerd door een natuurstenen hoekliseen. Op de begane grond bevindt zich de entree bestaande uit een dubbele, rechthoekige paneeldeur door een natuurstenen kalf gescheiden van het halfronde meerruits bovenlicht met natuurstenen omlijsting. In de sluitsteen bevindt zich in reliëf het jaartal '1908' met daarboven een plaquette met het opschrift

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

'ARTHUR KOOLKAZERNE'. De plaquette wordt aan de bovenzijde afgesloten door een waterlijst die doorloopt over de breedte van de middenas. Grenzend aan de waterlijst bevindt zich in de geveltop een vensterpartij bestaande uit twee zes-ruits ramen met vier-ruits bovenlicht aan de bovenzijde afgesloten door een natuurstenen latei geplaatst in een natuurstenen rondboog. In de boogtrommel van de rondboog wordt elk venster afgesloten door een afzonderlijke, halfronde rollaag. Aan weerszijden van de middenas bevinden zich drie maal twee naast elkaar geplaatste vensters aan de bovenzijde afgesloten door een natuurstenen latei onder één segmentboog met in het dakvlak een dakkapel. De dakkapel bestaat uit twee gekoppelde drie-ruits ramen met beschoten top met achterliggend aangekapt zadeldak. Het verbindingslid is gekoppeld aan de zijvleugels door middel van een lage, ondiepe verbindinggang afgesloten door een flauw hellend zadeldak. In de gevel van deze gang bevinden zich twee maal twee naast elkaar geplaatste vensters onder één latei. De kopse gevels van de zijvleugels zijn grotendeels blinde gevels met natuurstenen banden.

De LINKERZIJGEVEL bestaat uit de langsegevel van de zijvleugel te verdelen in een verhoogde middentravee, een linker- en een rechtertravee. De middentravee bestaat uit twee bouwlagen en een mezzanino afgesloten door een zadeldak met aangekapt zadeldak ter afsluiting van de middenas. De linker- en rechtertravee zijn identiek bestaande uit twee bouwlagen afgesloten door een zadeldak. In de centrale as van de middentravee bevinden zich in iedere bouwlaag twee vensters onder één segmentboog, bestaande uit een twaalf-ruits onderraam en een acht-ruits valraam als bovenlicht. De middenas eindigt in een topgevel met achterliggend zadeldak. De middenas wordt aan weerszijden geflankeerd door een identieke venster-as met op de begane grond vier kleine vier-ruits vensteropeningen. Op de verdieping grond bevindt zich een identieke indeling met uiterst links en rechts twee maal een onderraam onder twee kleine vensteropeningen. Onder de daklijst bevinden zich uiterst links en rechttwee vier-ruits ramen tussen de korbeelstellen. De middentravee wordt aan weerszijden geflankeerd door een identieke linker- en rechtertravee. In de linkertravee bevinden zich op de begane grond en de verdieping drie maal drie naast elkaar geplaatste vensters onder één segmentboog. De ACHTERGEVEL bestaat uit de achtergevel van een uitbouw van het verbindingslid met plat dak en de verbindinggang met links en rechts de kopse gevels van de zijvleugels. Centraal in de gevel van het verbindingslid bevindt zich een rechthoekige, dubbele paneeluur met twee gekoppelde vier-ruits bovenlichten. De entree wordt aan weerszijden geflankeerd door driemaal twee naast elkaar geplaatste vensters onder één latei. Links en rechts van het verbindingslid bevindt zich de gevel van de gang met een aanbouw afgesloten door een plat dak. Uiterst links en rechts bevinden zich twee vensters onder één latei, een venster en de aanbouw. In de gevels van de aanbouw bevinden zich twee gekoppelde zes-ruits valramen. De grotendeels blinde kopse gevels van de zijvleugels zijn elkaars spiegelbeeld met horizontale, natuurstenen banden. Rechts boven in de linkergevel en links boven in de rechtergevel bevindt zich een identieke branddeur met glasindeling en brandtrap. De RECHTERZIJGEVEL is identiek aan de linkerzijgevel.

Het INTERIEUR is grotendeels niet meer in oorspronkelijke staat met uitzondering van de trappartijen.

Waardering

ARTILLERIEKAZERNE 'Arthur Kool' gebouwd in 1906-1908 in chaletstijl als onderdeel van de kazerneterrein Ede-West.

- Van architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een kazernegebouw uit 1908 voor de artillerie in chaletstijl met gaaf exterieur.

- Van stedenbouwkundige waarde vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie van de artilleriekazerne met de Van Essenkazerne in het bijzonder en de andere onderdelen van het complex, strategisch gelegen buiten de randstad op de Veluwe in de nabijheid van het spoor.
- Van cultuurhistorische waarde vanwege de functionele samenhang met de andere onderdelen, als relatief zeldzaam type met H-vormige plattegrond van belang voor de geschiedenis van de Nederlandse Krijgsmacht.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Militair verblijfsgebouw

Functie

Kazerne

Monumentnummer*: 523488

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 11 december 2006
Kadaster deel/nr: 51195/151

*Monumentnaam***

Johan Willem Friso

Complexnummer

523484

Complexnaam

Ede-West

*Woonplaats**

Ede

*Gemeente**

Ede

*Provincie**

Gelderland

*Straat**

Nieuwe Kazernelaan

*Nr**

2

*Toev.**

*Postcode**

6711 JC

*Woonplaats**

Ede

Situering

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Ede

*Sectie**

C

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

2647

*Rijksmonumentomschrijving***

INFANTERIEKAZERNE 'Johan Willem Friso' (2) bestaande uit een fors risalerend middenpaviljoen van drie bouwlagen, geflankeerd door lange vleugels van twee bouwlagen uiterst links en rechts afgesloten door risalerende hoekpaviljoens van twee bouwlagen. Deze onderdelen worden afgesloten door een afgeplat schilddak gedekt met rode kruispannen met in de schilden meerdere dakkapellen. Tegen de achtergevel bevinden zich drie diepe aanbouwen bestaande uit een brede driebeukige middenaanbouw met uiterst links en rechts een éénbeukige aanbouw. De hogere middenbeuk van de middenaanbouw wordt afgesloten door een groot zadeldak met lichtlantaarn met aan weerszijden een smaller zadeldak ter afsluiting van de lagere zijbeuken. De aanbouwen uiterst links en rechts worden afgesloten door een zadeldak. Alle zadeldaken aan de achterzijde zijn gedekt met rode Hollandse pannen. De gevels zijn opgetrokken in bruinrode baksteen in kruisverband met zandstenen speklagen, waterlijsten en deuromlijstingen.

Centraal in de symmetrische VOORGEVEL bevindt zich het risalerend middenpaviljoen bestaande uit een licht risalerende middenas aan weerszijden geflankeerd door drie vensterassen. In de middenas bevindt zich op de begane grond de ingangspartij bestaande uit een halfronde, dubbele paneeldeur met glasindeling met zandstenen omlijsting. De rondboog met beeldhouwde sluitsteen wordt omsloten door een rechthoekig zandstenen veld met in de zwikken eikenblad in relief. Uiterst links bevindt zich in relief een heroïsche vrouwenfiguur en uiterst rechts twee klimmende leeuwen. Bovenaan het zandstenen veld bevindt zich de naam 'JOHAN WILLEM/FRISOKAZERNE'.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Op de verdiepingen bevinden zich twee vensters onder één rondboog. De gehele gevel wordt onder de bakgoot met geprofileerde klossen afgesloten door een rijk fries, bestaande uit geprofileerde baksteen en tandlijsten in diverse kleuren. De middenas wordt aan weerszijden geflankeerd door een bakstenen pilaster met natuurstenen banden. Links en rechts van de middenas bevinden zich in iedere bouwlaag drie vensters. Het middenpaviljoen wordt boven de bakgoot afgesloten door een bakstenen dakhuis uit circa 1950 met vensters bestaande uit vijf assen, in het midden versierd met een fronton-motief. Aan weerszijden van het middenpaviljoen bevinden zich de lange vleugels bestaande uit vijftien assen. In iedere as bevindt zich op de begane grond en de verdieping een venster. Op de begane grond worden deze vensters afgesloten door een segmentboog, op de verdieping door een latei. In de vierde en twaalfde as bevindt zich op de begane grond een deur met bovenlicht met op de verdieping een venster bestaande uit twee meerruits draairamen. De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten door een rijk fries met in het dakschild oorspronkelijke, later gewijzigde en/of toegevoegde dakkapellen. Uiterst links en rechts van de vleugels bevindt zich een hoekpaviljoen met risalerende middentravee. De middentravee, bestaande uit twee assen eindigt in een klein dakhuis, op dezelfde wijze uitgevoerd als dat van het middenpaviljoen. Op de begane grond bevinden zich twee venster afgesloten door een segmentboog met op de verdieping twee vensters afgesloten door een rondboog met natuurstenen aanzet- en sluitstenen. De middentravee wordt aan weerszijden geflankeerd door een venster-as met identieke vensterindeling. De LINKERZIJGEVEL betreft de zijgevel van het hoofdvolume en de zijgevel van de uiterst linkse aanbouw. Centraal in de zijgevel van het hoofdvolume bevindt zich een uitgemetseld rookkanaal aan weerszijden geflankeerd door een venster-as met op de begane grond en de verdieping een venster.

De ACHTERGEVEL bestaat uit de topgevels van de aanbouwen en de tussenliggende achtergevels van het hoofdvolume. De achtergevel van de middenaanbouw bestaat uit een grote topgevel aan weerszijden geflankeerd door een kleine lagere topgevel. In de grote topgevel bevinden zich rondboogvormige spaarvelden toenemend in grootte met in het spaarveld een rondboogvormige muuropening. In het centrale spaarveld bevinden zich drie smalle hoge rondboogvensters. In de lagere topgevels bevinden zich rechthoekige vensters. In alle gevels bevinden zich regelmatig verdeelde vensters.

De RECHTERZIJGEVEL bestaat uit de zijgevel van de lage achter aanbouw en de zijgevel van het hoofdvolume. In de zijgevel van de aanbouw bevinden zich regelmatig verdeelde meerruits ramen. In de zijgevel van het voorste deel bevinden zich op de begane grond en de verdieping van links naar rechts twee kleine toiletramen gevolgd door twee vensters.

Het INTERIEUR is grotendeels niet meer in oorspronkelijke staat bewaard gebleven.

Waardering

INFANTERIEKAZERNE 'Johan Willem Friso' gebouwd in 1904-1906 in neo-rennaissance stijl als onderdeel van het kazernecomplex 'Ede-West'.

- Van architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een infanteriekazerne uit 1906 in neo-rennaissance stijl met gaaf exterieur.
- Van stedenbouwkundige waarde vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de Mauritskazerne in het bijzonder en de andere onderdelen van het complex, strategisch gelegen buiten de randstad op de Veluwe in de nabijheid van het spoor.

- Van cultuurhistorische waarde als onderdeel van symmetrisch opgezette infanteriekazernes van het lineaire type met een beginnende decentralisatie, dat zich uiteindelijk zal ontwikkelen tot het paviljoenstelsel. Als lineair type kazerne van belang voor de geschiedenis van de Nederlandse krijgsmacht.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Militair verblijfsgebouw

Functie

Kazerne

Monumentnummer*: 523489

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 11 december 2006
Kadaster deel/nr: 51195/151

*Monumentnaam***

Maurits

Complexnummer

523484

Complexnaam

Ede-West

*Woonplaats**

Ede

*Gemeente**

Ede

*Provincie**

Gelderland

*Straat**

Nieuwe Kazernelaan

*Nr**

2

*Toev.**

*Postcode**

6711 JC

*Woonplaats**

Ede

Situering

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Ede

*Sectie**

C

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

2647

*Rijksmonumentomschrijving***

INFANTERIEKAZERNE 'Maurits' (1) bestaande uit een fors risalerend middenpaviljoen van drie bouwlagen, geflankeerd door lange vleugels van twee bouwlagen uiterst links en rechts afgesloten door risalerende hoekpaviljoens van twee bouwlagen. Deze onderdelen worden afgesloten door een afgeplat schilddak gedekt met rode kruispannen met in de schilden meerdere dakkapellen. Tegen de achtergevel bevinden zich drie diepe aanbouwen bestaande uit een brede driebeukige middenaanbouw met uiterst links en rechts een éénbeukige aanbouw. De hogere middenbeuk van de middenaanbouw wordt afgesloten door een groot zadeldak met lichtlantaarn met aan weerszijden een smaller zadeldak ter afsluiting van de lagere zijbeuken. De aanbouwen uiterst links en rechts worden afgesloten door een zadeldak. Alle zadeldaken aan de achterzijde zijn gedekt met rode Hollandse pannen. De gevels zijn opgetrokken in bruinrode baksteen in kruisverband met zandstenen speklagen, waterlijsten en deuromlijstingen.

Centraal in de symmetrische VOORGEVEL bevindt zich het risalerend middenpaviljoen bestaande uit een licht risalerende middenas aan weerszijden geflankeerd door drie vensterassen. In de middenas bevindt zich op de begane grond de ingangspartij bestaande uit een halfronde, dubbele paneeldeur met glasindeling met zandstenen omlijsting. De rondboog met beeldhouwde sluitsteen wordt omsloten door een rechthoekig zandstenen veld met in de zwikken eikenblad in relief. Uiterst links bevindt zich in relief een heroïsche vrouwenfiguur en uiterst rechts twee klimmende leeuwen. Bovenaan het zandstenen veld bevindt zich de naam 'MAURITS/KAZERNE'. Op de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

verdiepingen bevinden zich twee vensters onder één rondboog. De gehele gevel wordt onder de bakgoot met geprofileerde klossen afgesloten door een rijk fries, bestaande uit geprofileerde baksteen en tandlijsten in diverse kleuren. De middenas wordt aan weerszijden geflankeerd door een bakstenen pilaster met natuurstenen banden. Links en rechts van de middenas bevinden zich in iedere bouwlaag drie vensters. Het middenpaviljoen wordt boven de bakgoot afgesloten door een bakstenen dakhuis uit circa 1950 met vensters bestaande uit vijf assen, in het midden versierd met een fronton-motief. Aan weerszijden van het middenpaviljoen bevinden zich de lange vleugels bestaande uit vijftien assen. In iedere as bevindt zich op de begane grond en de verdieping een venster. Op de begane grond worden deze vensters afgesloten door een segmentboog, op de verdieping door een latei. In de vierde en twaalfde as bevindt zich op de begane grond een deur met bovenlicht met op de verdieping een venster bestaande uit twee meerruits draairamen. De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten door een rijk fries met in het dakschild oorspronkelijke, later gewijzigde en/of toegevoegde dakkapellen. Uiterst links en rechts van de vleugels bevindt zich een hoekpaviljoen met risalerende middentravee. De middentravee, bestaande uit twee assen eindigt in een klein dakhuis, op dezelfde wijze uitgevoerd als dat van het middenpaviljoen. Op de begane grond bevinden zich twee venster afgesloten door een segmentboog met op de verdieping twee vensters afgesloten door een rondboog met natuurstenen aanzet- en sluitstenen. De middentravee wordt aan weerszijden geflankeerd door een venster-as met identieke vensterindeling. De LINKERZIJGEVEL bestaat uit de zijgevel van de lage achter aanbouw en de zijgevel van het hoofdvolume. In de zijgevel van de aanbouw bevinden zich regelmatig verdeelde meerruits ramen. In de zijgevel van het voorste deel bevinden zich op de begane grond en de verdieping van links naar rechts twee kleine toiletramen gevolgd door twee vensters.

De ACHTERGEVEL bestaat uit de topgevels van de aanbouwen en de tussenliggende achtergevels van het hoofdvolume. De achtergevel van de middenaanbouw bestaat uit een grote topgevel aan weerszijden geflankeerd door een kleine lagere topgevel. In de grote topgevel bevinden zich rondboogvormige spaarvelden toenemend in grootte met in het spaarveld een rondboogvormige muuropening. In het centrale spaarveld bevinden zich drie smalle hoge rondboogvensters. In de lagere topgevels bevinden zich rechthoekige vensters. In alle gevels bevinden zich regelmatig verdeelde vensters.

De RECHTERZIJGEVEL betreft de zijgevel van het hoofdvolume en de zijgevel van de uiterst linkse aanbouw. Centraal in de zijgevel van het hoofdvolume bevindt zich een uitgemetseld rookkanaal aan weerszijden geflankeerd door een venster-as met op de begane grond en de verdieping een venster.

Het INTERIEUR is grotendeels niet meer in oorspronkelijke staat bewaard gebleven.

Waardering

INFANTERIEKAZERNE 'Maurits' gebouwd in 1904-1906 in neo-rennaissance stijl als onderdeel van het kazernecomplex 'Ede-West'.

- Van architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een infanteriekazerne uit 1906 in neo-rennaissance stijl met gaaf exterieur.

- Van stedenbouwkundige waarde vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de Johan Willem Frisokazerne in het bijzonder en de andere onderdelen van het complex, strategisch gelegen buiten de randstad op de Veluwe in de nabijheid van het spoor.

- Van cultuurhistorische waarde als onderdeel van symmetrisch opgezette infanteriekazernes van het lineaire type met een beginnende decentralisatie, dat zich uiteindelijk zal ontwikkelen tot het paviljoenstelsel. Als lineair type kazerne van belang voor de geschiedenis van de Nederlandse krijgsmacht.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Militair verblijfsgebouw

Functie

Kazerne